

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmayerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII.

Št. 19.

Kranj, 13. maja 1939

Izaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40- din, polletno 20- din,
četrtletno 10- din.

Šola v službi življenja

Neizpodbitno in neovrgljivo dejstvo je, da je večini človeštva nagib k izobrazbi že položen v zibelko, težnja po napredku že pritojena. Obstojča razlika med posamezniki, ki je čisto krat zelo občutna in zelo ostro začrtana, pa ima svoj izvor v tem, da udejstvovanje, uresničenje tega nagiba in te težnje ni pri vseh enako. Miselni razvoj vsakega individua hodi le prečesto povsem svoja, le njemu lastna pota in iz tega vzroka pogosto izključuje kakršnokoli kolektivno udejstvovanje. Nujna posledica, ki sledi iz navedenega, je naravno ta, da na eni strani individualnih teženj in stremiljenj ne smemo zametavati in prezirati, marveč je za vsakega vzgojitelja dolžnost jih podpirati, na drugi strani pa je povsem razumljivo, da so ta individualna stremiljenja in težnje po svojem bistvu in značaju tako svojevrstna, da ni mogoče govoriti o kakšni njihovi podreditvi kakim skupnim nazorom in smotrom.

Izraz teh teženj in nagibov nemirnega človeškega duha, katerega udejstvovanju ne moremo in ne smemo staviti nikakih vsebinskih, prostorskih ali časovnih mej, so vse one mogočne stavbe visoko razvitih kultur starega veka, katerih veličastni ostanki predstavljajo velike kulturne vrednote še danes v dobi vsesplošnega napredka in izobrazbe. Na podlagi teh starodavnih kultur sloni vsa kultura srednjega in novega veka, one predstavljajo izhodišče za ves nadaljni razvoj in udejstvovanje človeškega duha.

Zadnja stoletja, zlasti 19. in pa 20. pa so v vseh pogledih tako odločilno posegla na ves duhovni razvoj človeštva, da jih po vsej pravici smemo imenovati stoletja znanosti, izobrazbe in napredka. Človek se je mučil in trudil preiskavajoč preteklost, hotel je idealno rekonstruirati in preštudirati spomenike davnih civilizacij, brskal je po vseh mogočih arhivih, proučeval stare umetnine, gledal si je v dušo in iskal odgovora. Obsežna vrsta znanstvenih analiz, na osnovi katerih smo dobili poznejše dragocene sinteze. To je bistven karakter moderne dobe, to so oni pomembni kriteriji, katerih se moramo posluževati pri presoji značaja, te nove tako važne in odločilne, a tudi zelo komplicirane dobe.

Brez dvoma pa zavzema pri tem mogočnem pokretu in veličastnem udejstvovanju človeškega duha šola neko odločilno mesto in jako važno stališče, tako v preteklosti, še bolj pa v sedanjosti in bodočnosti. Zato vsakogar ni odveč vprašanje, v kakem medsebojnem odnosu si stojita šola in življenje današnje dobe.

Z ozirom na komplicirano obeležje, ki označuje današnjo, zlasti povojno dobo in to v najrazličnejših smereh in pogledih, bo tudi šola prisiljena nekoliko revidirati svoje dosedanje stališče ter napraviti zadevne poizkuse in korake, da si pridobi ono elastičnost, na podlagi katere ji bo možno po potrebi prilagoditi se vsakokratnim razmeram in vsem mogočim zahtevam, ki jih upravičeno stavi nanjo današnji čas.

Potreba šole in izobrazbe je postala danes vseobčja in ker današnja šola mnogo bolj, kot kdaj prej stoji v službi življenja, zato bo sodobna šola morala upoštevati klic: „Pravega človeka na pravo mesto“, ter dati življenju, kar je njegovo.

V smislu tega klica bo treba preoceniati marsikatero vrednoto, katero pomembnost in veličino se je dosedaj le vse preveč podčrta. Predvsem bo treba odpraviti docela neosnovano razvrstitev šol po njihovem zunanjem značaju in pripraviti pot uvidevanju, da vse šole, od osnovne do visoke, niso samostojni in le samemu sebi služijo svetovi, marveč le različni udje enega in istega celotnega organizma, ki ima seveda vsak po svoje služiti življenju.

Z ozirom na množičnost, da ne rečemo naravnost rekorden obisk današnjih šol je dana možnost v velike izbire, iz česar nujno sledi, da bo šola morala prevzeti važen posel izbiranja med poklicnimi in slednjim pomagati do pravega mesta. To izbiranje pa ni nekaj,

Obisk kneza - namestnika v Rimu

Služi naj utrditi miru na Jadranu. Veličasten sprejem kneza Pavla in kneginje Olge v Rimu je izraz prijateljstva Italije do Jugoslavije.

V ospredju zanimanja svetovne javnosti in v vrsti s filmsko brzino si sledečih zaporednih najpomembnejših svetovnih dogodkov stoji ta teden — potem ko je že skoro pozabljen vtis

Knez-namestnik Pavle in kneginja Olga na topčiderski postaji pri odhodu v Italijo.

Beckovega govora v Varšavi in obisk nemškega zunanjega ministra von Ribentropa v Milanu, kjer se je sklenila vojaška zveza ošišča Rim-Berlin — obisk jugoslovanskega kneza-namestnika Pavla v Rimu, kamor je odšel krmar in čuvar naše mlade, močne Jugoslavije s svojo soprogo kneginjo Olgo, na povabilo italijanske vladarske hiše.

Knez-namestnik Pavle in kneginja Olga sta se s svojim spremstvom — med katerim je tudi naš zunanji minister dr. Cincar-Marković — odpeljala iz Beograda v ponedeljek zvečer. Na topčiderski postaji so se poslovili od njiju oba kr. namestnika, več ministrov in dvor.

V torek dopoldne ob 8. uri se je dvorni vlak ustavil v Ljubljani, nakar je knez-namestnik nadaljeval pot v Kranj in odtod v svoj dvorec Brdo. Tu je ostal do 4 popoldne, nato pa se je odpeljal v Ljubljano in naprej proti Italiji.

Takoj onstran meje v Postojni je bil prire-

jen knežjemu paru veličasten sprejem. Kolo-dvor je bil zasut s cvetjem in odet v jugoslovanske in italijanske zastave. Ogromne množice ljudstva so obdajale kolodvorsko poslopje. V vlak je vstopilo posebno odposlanstvo italijanskega kralja in cesarja s članom kraljevske rodbine genovskim vojvodo Ferdinandom na čelu. V spremstvu sta bila tudi oba naša poslanika v Rimu.

Z nestrpnostjo je Rim pričakoval jugoslovanska gosta, kamor sta knez Pavle in kneginja Olga dospela v sredo dopoldne. Ves Rim se je pripravil na ta izredni dogodek. Mesto je bilo bajno okrašeno in vse italijansko časopisje je podčrtavalo velik pomen tega zgodovinskega obiska, ki je vzbudil tudi silen odmev po vseh evropskih prestolnicah in v inozemskem tisku.

Nepozaben in nad vse veličasten je bil sprejem jugoslovanskih gostov na postaji Termini v Rimu, kjer je kneza Pavla in kneginjo Olgo pričakoval italijanski vladarski par, predsednik vlade Mussolini, zunanji minister grof Ciano, vodstvo stranke, diplomatski zbor, zastopniki vojske in drugi odličniki.

Z vso pozornostjo in prisrčnostjo sta italijanski kralj Viktor Emanuel in kraljica Jelena sprejela kneza Pavla in kneginjo Olgo. Potem se je formiral spreved, ki se je med ogromnimi množicami ljudstva pomikal proti kraljevi palači. Rimsko ljudstvo je priredilo ogromne ovacije knezu namestniku Pavlu in kneginji Olgi in Jugoslaviji ter italijanskim vladarjem, ko so se navedeni pojavili na balkonu kraljeve palače. Veličasten je bil tudi sprejem v rimski mestni hiši.

Knez-namestnik se je poklonil v Rimu grobovom italijanskih vladarjev, spominu neznanega junaka in tvoritelja Italije. V vili „Savioia“ sta v sredo priredila italijanski kralj in kraljica knezu in kneginji intimno kosilo.

Težišče obiska kneza-namestnika pa poleg vladnostnega značaja predvsem leži na politični strani. V sredo dopoldne ob 11. je knez namestnik sprejel v kvirinalski palači v avdijenco predsednika italijanske vlade g. Mussolinija in zunanjega ministra grofa Ciana. Popoldne se je v Beneški palači vršil politični sestanek. Najprej so se sestali g. Mussolini, grof Ciano in g. dr. Cincar Marković, nato pa se je pripeljal na staneček še knez namestnik. Sestanek se je vršil v slavnostni dvorani Beneške palače. Italijanski tisk vse dni posveča kar največjo pozornost obisku kneza namestnika v Rimu.

čim uspešnejše in koristnejše udejstvovanje v poznejšem življenju v splošni blagor celokupnosti.

Tukaj bo treba platonskega pojmovanja, ki mu je vzgoja najvažnejši posel v državi z bogožanskim ciljem: iz človeka narediti človeka, sposobnega za sožitje s svojimi sožigljavljani. „Česa neki bi si mogla država bolj želeli, nego to, da se vrednost mož in žena kar najbolj dvigne,“ se vprašuje Platon v svoji „Državi“. „Saj je človek najdragocenejša dobrina države. Vzgoja ni nekaj, kar bi bilo samo sebi namen, marveč je organ socialnega življenja, ki teži za izboljšanjem tega, kar je.“

Globok nauk šolski in socialni zakonodaji pa daje Hartnacke, ki pravi, da dostop do višje izobrazbe in do najvišjih vodilnih mest ne sme biti več v toliki meri privilegij stanu in bogastva, kakor je to še danes. Ne smemo namreč pozabiti, da gojenčeve sile, ki naj jih vzgoja razvije, prihajajo iz globlin ljudske duše, iz neskončnosti.

V intorens vsake države je torej, kakšno vzgojo uživajo njeni državljani, ki bodo prej ali slej prevzeli vodstvo države in vse njene posle v svoje roke. Učimo se torej in vzgajamo mladino ne za šolo, ampak za življenje!

Včeraj je bila prirejena v neapeljskem zalivu velika pomorska parada na čast knezu-namestniku Pavlu, ki si je parado ogledal v spremstvu italijanskega kralja, prestolonaslednika in šefa vlade g. Mussolinija.

Obisk kneza-namestnika v Rimu, ki naj služi utrditvi miru na Jadranu in v vzhodnem delu Srednje Evrope je brez dvoma ena najbolj pozitivnih postavk naše zunanje politike, ki stoji na stališču nevtiralnosti, pripravljena pa je braniti svoje meje. Služiti miru je najsvetejša in najvišja smernica politike kneza Pavla.

Veličasten in izredno prisrčen sprejem kneza Pavla in kneginje Olge v Rimu pa obenem velja tudi potaščenju in priznanju veljave in moči Jugoslavije.

Gasilski kongres

v Ljubljani od 13. - 15. VII. 1939

Med eno najmočnejših organizacij pristevarno Slovinci naše prostovoljno gasilstvo. Ono nima samo namena vzgajati svojega članstva v duhu pravil, ono ima še prav poseben pomen in veliko važnost za naše narodno premoženje. V Sloveniji je danes nad 30.000 organiziranih gasilcev, ki predstavljajo veliko armado nesebičnih delavcev, ki svoj prosti čas posvečajo dobrobiti bližnjega. Njih mnogokrat ne vidimo, ko s samozatajevanjem hitijo na pomoč svojemu bližnjemu, ki je v nevarnosti. Oni so tisti nesebični delavci, ki za svoje delo nikdar niso prejeli plačila, saj ga tudi ne zahtevajo v zavesti, da je vse njihovo delo posvečeno dobrobiti bližnjega. Pa ne samo s te strani, tudi velike materialne koristi, ki jih naši vrli gasilci vsakodnevno pri-
našajo nam vsem, nam morajo biti pred očmi, ko presojamo delo in koristi njihove organizacije. Samo v letu 1938. je bilo v Sloveniji 668 požarov! Pri svojem socialnem reševanju so rešili pred požarom okrog 200 milijonov dinarjev narodnega premoženja. Pri omenjenih požarih je sodelovalo skoro 12.000 gasilcev, ki so včasih tudi v življenjski nevarnosti vztrajali na svojem mestu skozi 2154 ur. Če pomislimo, da bi v drugih državah, kjer ni prostovoljno gasilstvo tako dobro organizirano kot ravno pri nas v Sloveniji, za to delo morali plačati 25.412.921 delovnih mezd, potem šele nam postane jasna slika, kako važno in za našo narodno gospodarstvo potrebno nalogo vrši naše prostovoljno gasilstvo.

Kako odlično karitativno delo vrše naši gasilci, vidimo tudi pri tem, ko mnogokrat s svojo hitro in dragovoljno pripravljenostjo rešijo marsikoga sigurne smrti. Že marsikatera mati je bila v svojem srcu hvalažna nesebičnemu gasilcu, ki jo je rešil smrti s tem, da jo je v viharni noči prepeljal pravočasno k nujni operaciji v bolnišnico.

Večina teh požrtvovalnih delavcev za bližnjega je izšla iz vrst našega podeželskega kmeta in mestnega delavca. Čeprav ga poklicno delo na polju in v delavnicah izčrpa do zadnjega, ve, da čakajo njegove pomoči mnogi reveži, ki so zašli v težave radi nesrečnega slučaja, ali zlobnega namena. Pri vsji svoji utrujenosti pohite na kraj nesreče in se žrtvujejo, kolikor morejo.

Slovinci znano ceniti delo teh ljudi, ki je tako mnogovrstno in na drugi strani prepotrebno. Radevolje jim za vso pomoč plačuje slovenski narod lahko rečemo prostovoljni davci, svoje obveznosti do te organizacije se zavajajo vse samoupravne oblasti, ne izvenzmi malih podeželskih občin. Že leta vnašajo v svoje proračune dotacije za gasilsko četo. Tako ni vrzeli in prepadov med ljudstvom in gasilci. Vse veže prijateljstvo in ljubezen in prav je tako.

Letošnje poletje nameravajo, kakor smo že javili, gasilci manifestirati za načela, ki jih vodijo pri težavnem delu. Zadnji gasilski kongres leta 1930. je še mnogim v najlepšem spominu. Gasilci pripravljajo za dneve 13. - 15. avgusta tako pester spored, ki bo zadovoljil prav vsakega udeleženca. Številni odseki kongresnega odbora delujejo že marljivo ter pripravljajo vse potrebno, da bo kongres potekel v najlepšem redu. Poseben odsek priprav-

Lan namesto bombaža v tekstilni industriji

Uporabljajmo domačo laneno prejo, mesto dragega uvoženega bombaža. Lanena preja bo povzročila v platneni industriji pravi prevrat.

Življenje ob kolovratu.

Kje daleč za nami v pozabljenju so sprčo hitrega načina današnjega življenja tisti časi, ko so po naših vaseh hodile terice in trle lan, ko so se v zimskih večerih po kmečkih izbah zbirale žene in dekleta ob kolovratih ter med prepevanjem sukale med prsti laneno prejo, ki se je v tenkih nitkah navijala na vreteno. Bili so idilični časi za našo vas, ki ni poznala kot danes, nemirnega življenja, pehanja in boja za zaslužkom in kruhom v tovarni, ni poznala vseh onih slabih in kvarnih tujih vplivov, ki danes tako v veliki meri vdirajo na podeželje, v našo vas, jo proletarizirajo in demoralizirajo. Marsikje se že izgublja nekdanji svojski kmečki karakter naše vasi.

Pa vendar niso še tako zelo daleč časi, ko so ob kolovratih babice pripovedovale svojim vnukom pravilnice in pripovedke, ko se je na preji odigraval velik del skupnega kmečkega življenja, ko je po naših poljih valovilo laneno morje s svojim kot nebo modrim cvetom, ko so naši predniki sejali lan.

Kako so predelovali lan v prejo.

Ko je lan dozorel so ga v zgodnji jeseni porovali, povezali v snope in odpeljali domov. Tam so ga na skednjih, ali kje v kaki šupi "riflali", to se pravi, da so s pomočjo železnih grabelj potrgali s stebel lanene glavic, v katerih je seme. Včasih so to seme porabljali drugo leto za setev, danes pa seme prodajajo tudi tovarnam lanenega olja. Taka tovarna je n. pr. Zabretova v Britofu. Potem so lanene snope odpeljali na travnik in jih razgrnili po travi. Tam je lan ostal 6 — 8 tednov. Sonce in dež sta povzročila, da je vsa zunanja slamnata plast, ki zakriva vlakna, preperela. Potem so pa lan zopet povezali in prišel je v roke tericam. Terice so očistile lanena vlakna pezdirlja, navadno se je v bližini nahajala sušilnica, kjer so sušili prejo. Često se je pripetilo, če je kurjač premalo pazil, preja se je namreč sušila na vročem zraku, da je ogenj prišel v bližino in je pogorela vsa preja, ki se je sušila na lesenih gredah. Ponekod so terice hodile od vasi do vasi.

Prejo so žene in dekleta spredle, nakar so jo namotali v velike štrene. Pozimi, ko je bilo dovolj časa, so hodile dekleta štrene prat na vodo. To je bilo jako težko in naporno delo. Štrene polne vode so bile zelo težke. Predivo so potem peljali k tkalcu, ki je stkal na preprostih stavah platno. To domače platno so še belili na soncu, da je polagoma postalo bolj belo. Velika bala domačega platna se je včasih smatrala pri hiši za bogastvo, navadno jo je pa tudi dobila nevesta za balo.

Iz domačega platna so šivali perilo in obleko.

Tako so si naši predniki v dobi, ko ni bilo tekstilne industrije, vsaj pri nas ne, pripravljali domače platno, ki je bilo nadvse trpežno in močno. Iz platna so krojili in šivali spodnje perilo, moški so nosili hlače, jopice in predpasnike iz platna, katerega so pobarvali, pa tudi za posteljno perilo je služilo. Sele tik pred vojno je začelo tovarniško plateno blago izpodrivati domače platno, posebno v hišah, ki so bile bolj dostopne za novotarje. Polagoma so prenehali sejati lan.

Kako je bilo po vojni in kako je danes?

V prvih povojnih letih je bilo tovarniško blago iz raznih vzrokov zelo drago. Nekateri kmetje okrog Kranja so ponovno pričeli sejati lan in delati domače platno. Na Primskovem so na pr. zgradili nalašč za to posebno sušilnico, ki še danes stoji. Vendar je to trajalo le par let, kajti blago, ki je bilo prva leta po vojni ne samo drago, ampak tudi slabo, se je izboljšalo in pocenilo. Tako sta setev lanu in izdelovanje domačega platna zopet prenehala, zlasti še, ko je v Kranj prišla tekstilna industrija.

ja. Danes sejejo lan v kranjski okolici le še smpatje, na pr. okrog Cerkelj, seme pa pripeljejo v Zabretovo tovarno in ga zamenjajo za olje. Več lanu sejejo na Dolenjskem predvsem v St. Jernejski fari, potem ga pa v Grosupljah zamenjajo za platno. Lan je danes doma zlasti v južnejših krajih države, v Slavoniji in Srbiji. V Osljeju je n. pr. velika tovarna za laneno olje.

Lan v tekstilni industriji.

Nova in sicer zelo odločilna vloga in bodočnost pa se obeta lanu kot industrijski surovini v tekstilni industriji. Države, ki imajo zelo razvito tekstilno industrijo in ki so navezane na uvoz bombaža, katerega pa morajo plačati v zlatu, skušajo v zadnjem času bombaž nadomestiti z laneno prejo. Ta postopek bo danes, ko se je posrečilo laneno prejo predelati kemičnim potom do najfinejše obdelave, povzročil v vsej platneni industriji pravo revolucijo, velikanski prevrat.

To predelavo poskušajo iznajdljivi Nemci, Italijani in Poljaki. Najbolj se je ta poizkus obnesel Poljakom. Vašemu uredniku je te dni pokazal tovarnar "Inteksa" g. Horak vse tri vzorce. Dočim je lanena preja nemškega in italijanskega izdelka še precej neočističena in bolj groba, je preja napravljena po poljskem receptu, fina, mehka in snežno bele barve, lepša in trpežnejša kot bombaž, katerega celo nadkriljuje.

Poljaki so odkrili tajno.

G. ravnatelj Horak je dobil recept za predelavo lanene preje od svojega brata s Poljskega, ki ima tam velike tekstilne tovarne. Za ta recept so ponujali Nemci bratu g. Horaka velike vsote. Iz tega se vidi, kako jim primanjkuje deviz, ker vsepovsod skušajo uvesti različne nadomestke, katere pridelajo doma. Brat g. Horaka pa je vse take in podobne ponudbe odklonil ter obdržal tajno recepta za sebe. Vrednost recepta se vidi iz tega, ker niti Nemci, niti Italijani niso mogli priti do tega rezultata, kot Poljaki. Prvi je dobil vzorec g. Horak, ki je pa tudi prvi in edini v Jugoslaviji, ki namerava delati poizkuse z laneno prejo. Seveda so za pradenje lanene preje potrebni posebni stroji. Lanena preja je prvič domačega izvora, zato zanjo ni treba šteti deviz, drugič je pa tudi približno za polovico cenejša, kot uvoženi bombaž.

Pomen novega odkritja za narodno gospodarstvo.

Radi težko pri dodeljevanju deviz za surovine in pa da se osnuje domača proizvodnja te tako važne industrijske surovine, se je g. Horak kot prvi industrijec v Jugoslaviji odločil za predelavo lanu v tekstilne svrhe. O tem poizkusu so že obveščeni vsi merodajni krogi v Ljubljani, Beogradu, pristojna ministrstva in Narodna banka. Povsod vlada za ta poizkus veliko zanimanje. G. Horak, ki je pokazal vašemu uredniku že blago izdelano iz lanene preje, se je prejšnji teden v tej zadevi mudil v Beogradu.

Ce se bo ta industrijski postopek pričel izvajati v večjem obsegu, bomo doma pridelovali potrebno industrijsko surovino, ki bombaž popolnoma nadomestila, po drugi strani bomo pa naši kmetje lahko zopet pričeli sejati lan in ga prodajali tovarnam, kar bo le v korist našega gospodarstva.

G. Horak bo vsejal nekaj lanenega semena in bo poizkus izvedel do konca. Če se bo obnesel, potem pomeni nadomestilo bombaža z lanom v vsej platneni industriji ogromen prevrat, pravo revolucijo. O zanimivem gospodarsko-industrijskem poizkusu bomo po časniškarski dolžnosti naše čitatelje sproti informirali, saj je to stvar, ki zanima delavstvo, kmete, gospodarstvenike in končno vso javnost.

Škofjeloška predilnica dela v polnem obsegu

Škofja Loka, 10. maja 1939.

Ze v dveh prejšnjih številkah smo poročali, da je sila razmer prisilila tovarno „Škofjeloška predilnica“, da je za 1. aprila bila prisiljena dati delavstvu radi pomenkanja deviz, kaj neljubo obvestilo, da je s 14 dnevnim rokom vse odpuščen. Ker so se enaki ali podobni primeri dogajali tudi v drugih tekstilnih tovarnah, zlasti v predilnicah, so merodajni faktoirji tako g. ban dr. Marko Natlačen, ki je

lja veliko efektno loterijo, katere žrebanje se bo vršilo 16. avgusta v Ljubljani. Lahko že sedaj zaupamo naši javnosti: Dva avtomobila, 4 motorna kolesa, dva šivalna stroja, 50 biciklov in 942 drugih dragocenih dobikov bo na razpolago onim, ki bodo svojo srečo poskušali s srečkami, ki se bodo v kratkem dobile po din 10.—.

Prepričani smo, da bo slovenska javnost in z njo vsa država znala ceniti prizadevanja naših gasilcev ter se bo polnoštevilno odzvala njihovem vabilu, enako kot to vedno store naši gasilci, kadar morajo slediti svojemu geslu: Bogu v čast — bližnjemu na pomoč!

K vprašanju naših vajencev

V velikonočni številki „Gorenjca“ je bil objavljen članek, ki je odgovor na moje pisanje o vajencih, v „Kranjskem zvonu“. Mislim, da ne bo odveč, da se tega vprašanja lotimo, saj je že zadnji čas. Pri meni se je oglasil vajenec in me prosil, naj izposlušam, da bi v „Gorenjcu“ izšlo kot odgovor, kar je on sam napisal. Rade volje sem to storil. Svoj odgovor bom pa objavil v eni prihodnjih števil.

Joža Vovk.

Neki znani kranjski obrtnik je v velikonočni številki pod imenom „Predstavnik obrtnikov“ napisal članek, v katerem razlaga, kako se dandanes vajencu sijajno godi. Da pa ne bo vsa Gorenjska v prepričanju, da je to res, moramo napisati sledeče. Vest nam ne pusti, da bi molčali k tej pereči zadevi.

Skoro smo bili prepričani, da mojstri ne pridejo do obrtnega zakona in da ga ne poznajo. V tem članku smo pa zvedeli, da ga poznajo in da se po njem tudi ravna, žal samo v besedah, ne pa dejansko.

Ce pa bi se vsi mojstri in tudi vsi vajenci držali dejanske obrtnega zakona, potem bi se vajenec res lahko štel med ljudi, danes je pa mnogo mojstrov, ki vajenca ne priznajo za človeka, ampak ga imajo za sužnja, ki naj samo dela, ki naj na kak prosti čas nikdar ne misli. Kako pa naj ima potem tak vajenec veselje do dela, še manj pa do česa drugega, recimo do verskega življenja, ko pa mora ob petih vstati in ves dan pod nadzorstvom mojstra in pomočnikov delati brez odmora do osmih, do devetih ali še dalje zvečer, da nazadnje misli samo še na posteljo? Pa še ta postelja je mnogokrat kar v zasmrjeni delavnici.

Razumljivo je, da ni povsod tako. Usmiljenja vredni pa so tisti fantje, ki to trpe. Potem ni čudno, da si fant prav v letih svoje rasti, ko bi se moral razvijati ob zadostni in zdravi hrani, v primernem stanovanju, ob ne prenapornem delu, nakoplje kako bolezen, ki je nikdar ne preboli. Zboleti mora, če spi v delavnici, kjer že ves dan vdihava pokvarjen zrak, zraven pa še raznovrsten duh po gnilobi, usaju itd. V podstrešnih stanovanjih je posebn pozmij mraz, pa vajenec nima primerne odeje. Vse mlade moči mu vzame delo, ki je prenaporno ali pa nočno delo, namesto da bi imel potrebno spanje.

Kdor ima človeško srce, bi se razjokal ob takem življenju, še bolj tesno pa bi mu postalo pri srcu, če bi pregledal statistiko glede delovnega časa pri vajencih. Mojster pravi v članku, da je za vajenca dopusten čas 8 do 10 ur. Kaj pa je s tistimi, ki delajo 14, 15, 16, 17 in po 18 ur na dan? Ugotovljeno je, da pride na enega vajenca v Kranju več kakor 12 ur na dan. Mojster, ki je pisal v „Gorenjcu“, — če mislimo pravega — je moral celo

pri svojih vajencih odšteti tri do štiri ure, če je hotel priti na 8 do 10 ur!

Nekateri mojstri pravijo, da je obrtni zakon vajencem v potuho in da ne bi mogli več sprejemati vajencev v učenje, če bi se držali obrtnega zakona. Oni trdijo, da vajenec prvi dve leti več škoduje kot pa koristi. Znan nam je pa neki zakon, ki ga je morala izdati oblast zaradi mojstrov, ki so imeli po 6 ali 7 vajencev, zraven pa enega, ali dva pomočnika, ali pa celo nobenega. Ko je bil fant prost, ga je pa postavil na cesto in ni bil ne krop ne voda. So pa še danes delavnice, kjer so dva ali trije vajenci, za katere ne ve nihče drugi, kakor mojster. Tisti zakon je najbrže moral zato iziti, da bi mojstri ne prišli v konkurz zaradi škode, ki jo delajo vajenci prve dve leti! Dandanes zato ni toliko vajencev, ker jih ne smejo imeti več, kolikor dovoljuje zakon. Ne zaradi osemurnega delavnika, ne zaradi škode, ki jo vajenec dela prvi dve leti. Zato ni več vajencev, ker jih oblast ne pusti radi izkoriščanja s strani mojstrov.

Dotični pisec pravi, da mojster v 40 urah v tednu ne more delati čudežev, ker je vajenec več kot 120 ur izven mojstrovega območja. Po mojem računu ima teden 168 ur in vajenec, ki dela dnevno po 15—16 ur in takih je v Kranju okoli 15, je v delavnici nekaj manj kakor 100 ur na teden! V tolikih urah bi pa tudi zaslužil par dinarjev, s katerimi bi bil zadovoljen in bi drugi teden z veseljem prišel spet na delo. Dolžan je pa mojster vajencu nuditi tudi notranjo vzgojo, ker mu starši niso samo vajencevega telesa zaupali. Pisec pravi, da se za vajenca, ki je od doma prinesel dobro podlago, ni bati, da bi zašel s poti. Še tako zdravo jabolko deni med gnile, navzelo se bo gnilobnih kali in segnilo. Isto je z mladim fantom. Naj ima še tako dobro podlago, pa naj pride med tropo pokvarjenih pomočnikov, se bo vrغل po njih in ravno mojster je dolžan varovati vajencevo dušo in on bo odgovarjal zanj, če se pogubi. On mora gledati, da bo vrnil staremu človeku, ne pa razbojnika.

Molčali smo, dokler smo mislili, da mojstri upoštevajo naše delo. Molčati pa ne moremo sedaj, ko vidimo, da mojstri ne priznavajo, da bi vajenci bili v težkih razmerah. Upoštevati pa moramo, da je kljub temu precej uvidnih mojstrov, ki vendarle priznavajo vajenca za človeka in po človeško z njim ravna. Nikakor ne bi mogel navesti toliko zanimivih razmer od strani svojega mojstra, ki sem mu dolžan hvaležnost za njegovo lepo ravnanje z vajenci. Prvič, kar je glavno, mi je ohranil versko prepričanje, drugič pa, ker ravna z menoj kakor s človekom, dočim moram svoje tovariše mnogokrat pomilovati.

Mojstri, ki se določil drže, naj vplivajo na druge, da se končno položaj vajencev zboljša in da vajenec postane to, kar drugi ljudje! Vajenec.

Zvon so ukradli

Cerklje 10. maja 1939.

Naša podružna cerkva sv. Lenarta na St. Urški gori je bila v noči od 1. na 2. maj na drzen in nenavaden način oropana, edinega zvona, ki je še ostal izza svetovne vojne. Težak je bil 120 kg, izdelan pa leta 1797. Ker cerkva stoji na samoti in strmi senožeti, je bilo tatvino lahko neopaženo izvršiti. Tatovi so ponoči vlomili v cerkev, vrgli zvon iz zvonika in ga zakotalili po strmi senožeti navzdol do tla, da so pri tem odpadle vse vezi in leseni del, na katerem je visel. Ob vznjoju so ga naložili na voz samotaj, katerega so ukradli Jagodicu Andreju na St. Urški gori in ga peljali skozi vas Poženek proti Mengšu. Tam so v neki šumi prebili prvi dan. Drugo noč so zvon zopet peljali dalje proti Sent Vidu in ga med potjo v neki gramozni jami razbili.

Nočni požar v Kamni gorici

V noči od nedelje na ponedeljek je okrog polnoči začelo goreti gospodarsko poslopje last g. Vladimira Kapusa, znanega lovškega pisatelja.

V trenutku se je zbudila vsa vas. Naši vestni gasilci so bili seveda prvi na mestu in takoj stopili v akcijo. Preprečili so veliko požarno katastrofo, ki bi sicer prav gotovo nastala. Z motorno in ročno brizgalno so v kratkem času lokalizirali požar. Pri tej priliki se je zelo dobro obnesla tudi ročna brizgalna, ki je še vedno prav dobra.

Da se požar ni razširil na sosednje žebjarke delavnice, ki so lesene, je vzrok predvsem v srečni okolnosti, ker je požar izbruhnil v bližini potoka, ki je dajal brizgal-

nama dovolj vode in pa dežju, ki je pomagal močiti objekte.

Pogorelo poslopje je bilo dolgo 20 m, leseno z zidanimi podstavkom in že starejšo, tako da se ni dalo rešiti nič drugega kot živina. Po izjavi lastnika je bil ogenj najbrže podtakjen, ker je začelo goreti od dveh strani hkrati.

V jutranjih urah se je vas zopet umirila, le gasilska straža je čuvala pogorišče.

Zanimivo je, da so se gasilci izkazali s svojim plemenitim delom baš na njihov praznik na sv. Florijana, z novo motorno brizgalno, ki so jo pred dvema mesecema kupili z velikimi gmotnimi žrtvami posameznikov. Gotovo bodo uvideli sedaj veliko vrednost brizgalne prav vsi in tudi oni, ki še niso žrtvovali do sedaj nič.

Kino „Šmartinski dom“ v Šmartnem pri Kranju

Vam prikaže dve velfilma Plonirji rške zgodovine Tarzan zmagovalac V gl. vl. Johny Weismüller, Mauren O'Sullivan. „Tarzan zmagovalac“ je najnovejši in najboljši džungelski film.

PREDSTAVE: V soboto 13. maja ob 8:30 uri in v nedeljo 14. maja ob 4. in 8:30 uri. POZOR! „Tarzan“ se prikazuje še v četrtek 18. V. ob 4., 6. in 8. uri zv. poleg njega še 1. del Krvavega kapetana. — Preskrbite si pravočasno vstopnice.

TEDENSKE NOVICE

Naše cenjene čitatelje opozarjamo na zelo ugoden nakup manufakture v trgovini Logar & Klan, kjer veljajo do 24. maja posebno nizke cene. Berite zadaj oglaš.

Tvrda Kos Anton s Klanca je otvorila pred kratkim izložbo in trgovino pohištva na Jezerski cesti nasproti Peterlinu, kjer si pohištvo lahko vsak čas ogledate. Berite oglaš.

Fingirana tatvina. V nedeljo je prišla na policijo neka bivša gostilničarka in povedala, da so ji ukradli za okoli 20.000.— din perila. Ko so jo na policiji malo bolj podrobno izpraševali, če ima koga na sumu, je tatvino obdolžila nekega F. Z. Policijska je tega dozdevnega storilca tatvino kmalu izsledila, mu izprala vest, potem pa oba navedena konfrontirala. Tedaj se je izkazalo, da je gostilničarka tatvino fingirala, ker jo preganjajo upniki, katerim bi se pri rubežni izgovorila, da je „okradena“. Zato so Z. izpustili, gostilničarko pa zaprli. Po zaslišanju jo je policija oddala sodišču. Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade.

Med. univ.

Dr. Vrbnjak Vinko

se je preselil v hišo ge. Dore Mayerjeve (gostiina, pri Jahaču) in odpravlja privatno prakso. — Ordinira popoldne.

Grafolog Globočnik, Kranj - hotel „Evropa“ sprejema vsak dan.

Kino Smartinski dom predvaja v soboto 13. in v nedeljo 14. maja dva prvovrstna vefilma: „Pionirji“ in „Tarzan zmagovalce“, vse v enem programu. Obisk zanimivih, dobrih filmov priporočamo.

S. P. D. v Kranju priredi v torek, dne 16. maja ob poli 9. uri zvečer v gimnazijski telovadnici javno predavanje o temi: **Planine v cvetju**. Planinci pridite v obilnem številu.

Razpis nagrade. Kot smo že v prejšnji številki poročali, so doslej še neznani zlikovci, ki niti pred pokopališčem nimajo spoštovanja, pri novem pokopališču polomili vrhove ob zidu nasajenim topolom. Župni urad razpisuje nagrado din 500.— onemu, ki bo izsledil in naznanil storilce.

Nesreča. Trgovca z železino Rabič Alojzij iz Senčurja je te dni peljal poln voz starega železja, s katerim kupčuje. Po nesreči je padel z nogami pod kolesa voza in dobil hude poškodbe po nogah in po obrazu. Prepeljali so ga v bolnišnico. Njegovo stanje je precej opasno, ker je nastopilo zastrupljenje krvi.

Promenadni koncert. Tujsko prometno društvo priredi v soboto 13. maja ob poli 9. uri zvečer promenadni koncert na Mestnem trgu. Igrala bo godba „Kranjskega glasbenega društva“.

Zdravnik

Dr. Pance Pavel

se je preselil v Crobathovo hišo, Prešernova ulica 17., I. nadstropje. — Ordinira od 10.—12. in od 4.—6. ure.

Vsem udeležencem banovinske skupščine MJRZ v Celju. V nedeljo, dne 14. maja gremo v Celje na banovinsko skupščino MJRZ, ki se vrši pod pokroviteljstvom predsednika senata g. dr. Korošca, da se ob besedah našega narodnega in državnega voditelja znova navdušimo za naše narodno in politično delo. Udeleženci iz Kranja in okolice, ki ste se prijavili za Celje upoštevajte naslednja navodila: Peljemo se z dvema avtobusoma podjetja Pernuš iz Trziča. Iz Trziča je odhod ob 5. uri zjutraj, za Krize je kratak postanek avtobusov pred trgovino Zaplotnik. Ob pol 6. pripeljeta avtobusa v Kranj pred farno cerkev, kjer je zbirališče za udeležence iz Kranja in bližnje okolice. Odhod iz Kranja je točno ob 6. uri. V Senčur pripeljeta avtobusa ob 6.10, kratak postanek na Jami. Odhod je potem neprekinjena vožnja direktno čez Trojane v Celje. Popoldne je odhod iz Celja ob poli 5. uri, prihod v Kranj ob 7. uri. Trziča ob poli 8. uri zvečer. Vse udeležence opominjamo, naj bodo točno na mestu in naj se pokoravajo navodilom rediteljev. Sv. mašo lahko opravite v Kranju ob 5. uri, v Celju pa ob tri četrti na 9. Avtobusa hosta vozila točno po zgornjem voznem redu, čakalo se ne bo nikogar.

Materinska proslava. Že danes opozarjamo na materinsko proslavo, katero priredi kranjski krožek mladenc v soboto 20. maja ob poli 9. uri zvečer, za odrasle, v nedeljo dne 21. maja ob 10. uri dopoldne pa za otroke. Na sporedu bo petje, deklamacija in igra „Sirota Jerica“. Materam smo dolžni največ ljubezni in hvaležnosti, zato vsaj enkrat v letu posvetimo njim svoje misli in počastimo njih spomin. K prireditvi vsi vljudno vabljeni.

Pohalinstvo. Solarji 10 do 13 let stari so na Rupi v svoji nagajivosti kradli iz fazanovih gnezdec jajčeca ter jih cvrli. Največ škode so napravili kranjskemu trgovcu g. Hlešču, ki je nedavno dobil s Hrvaškega fazane, da bi se tudi okrog Kranja te živali bolj zaredile. Škode je nad 2.000.— din. Neka ženska z Rupe

je pa baje kradla z gnezdec fazane in jih pekla sebi in drugim. Policijska je šolarje posvarila in obvestila tudi šolsko oblast. Ker so otroci še premali, jih zapreti ne morejo. Najboljša kazen zanje bo leskova šiba doma.

Soferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozavozil se bodo vršili za okraje Kranj, Radovljica in Skofja Loka v torek dne 6. junija t. l. ob 8. uri pri okrajnem načelnstvu v Kranju. Interesente naj svoje pravilno opremljene prošnje pravočasno vložijo pri okrajnem načelnstvu v Kranju.

Skupno romanje na Brezje prireja klub Seidejeva družina v Kranju na Vnebovohod 18. t. m. Odhod iz Kranja ob poli 7. uri zjutraj z vlakom do Otoč. Na Brezjah skupna sv. maša in sv. obhajilo. Iskreno vabimo, da se našega romanja udeležijo članstvo bratskih društev, zlasti članstvo Prosvetnega društva, Fantovskega odseka in Dekliškega krožka. Pohitimo na Brezje, k Mariji Pomagaj, da skupno pomolimo za naše trpeče brate, da bodo ostali še dalje zvesti veri svojih očetov in svojemu slovenskemu narodu!

TRŽIČ

Prostovoljna gasilska četa Tržič, priredi na Polakovi pristavi v nedeljo dne 21. maja t. l. — v slučaju slabega vremena pa na binkoštni ponedeljek veliko tombolo, katere čisti dobiček je namenjen za nabavo prepotrebnega orodja. Glavni dobiček je motorno kolo znamke N.S.U. vredno 10.000 din, nadalje več koles, raznih ur, blaga za obleke, vreče moke, ter veliko število drugih krasnih dobitkov. Tablice se dobe v predprodaji po trgovinah po 3.— din, na dan tombole pa po 4.— din. Pričetek ob poli 3. uri popoldne. Opozarjamo na ugodne železniške in avtobusne zveze na vse strani.

Umrla je Ivana Gasperlin, zasebnica in hišna posetnica v Trziču. Bila je šivilja in se je pri njej marsikatero dekle pričelo šivanja. Zadnja leta pa je pustila obrt, ker je obnemogla. Bila pa je še vedno dekle, čeprav je bila stara že 71 let. Njenim sorodnikom izrekamo sožalje! Njeni duši naj sveti večna luč!

Na praznik Vnebohoda, dne 18. maja ob poli treh popoldne se vrši večje obrtniško zborovanje vsega obrtnišva sodnega okraja Tržič in sicer v Križah pri Trziču na vrtu gostilne pri Benku.

Na sporedu tega obrtnega zborovanja bodo razne preče obrtniške vprašanja, katere bodo obrazložili gg. govorniki iz Ljubljane, ki sodelujejo kot zborniški svetniki pri obrtnem odseku Zbornice za T. O. I. v Ljubljani. V glavnem pa bo tudi važna točka tega zborovanja, namreč, ustanovitev samostojne obrtne zbornice, ki bo za slovensko obrtnišvo v bodočnosti največjega pomena.

To zborovanje sklicuje „Društvo slov. obrtnikov za sodni okraj Tržič“, kot nujno potrebno za tukajšnje in okoliško obrtnišvo, zato vabimo prav vse obrtnike in obrtnice brez razlike, da se tega zborovanja v čim večjem številu udeležijo.

Zborovanje se vrši ob vsakem vremenu. V slučaju slabega vremena se vrši isti dan in ob isti uri v novem Prosvetnem domu v Križah.

PODBREZJE

Pevska prireditel. Na Vnebohod popoldne ob 5. uri bo na našem Taboru velika pevska prireditev s sodelovanjem vseh sosednjih zborov. Po govoru g. dr. Kimovca bodo nekateri zbori posamič, nato pa vsi skupaj zapeli nekaj najlepših velikonočnih in Marijinih pesmi.

Temu bo sledilo zadnje dejanje „Adama Ravbarja“, zgodovinski prizor, kako hvalježno ljudstvo sprejme zmagovalce turške vojske.

Na koncu bodo v cerkvi šmarnice in pete litanije z ljudskim petjem.

Vse častilce Z. M. božje in ljubitelje petja lepo vabimo!

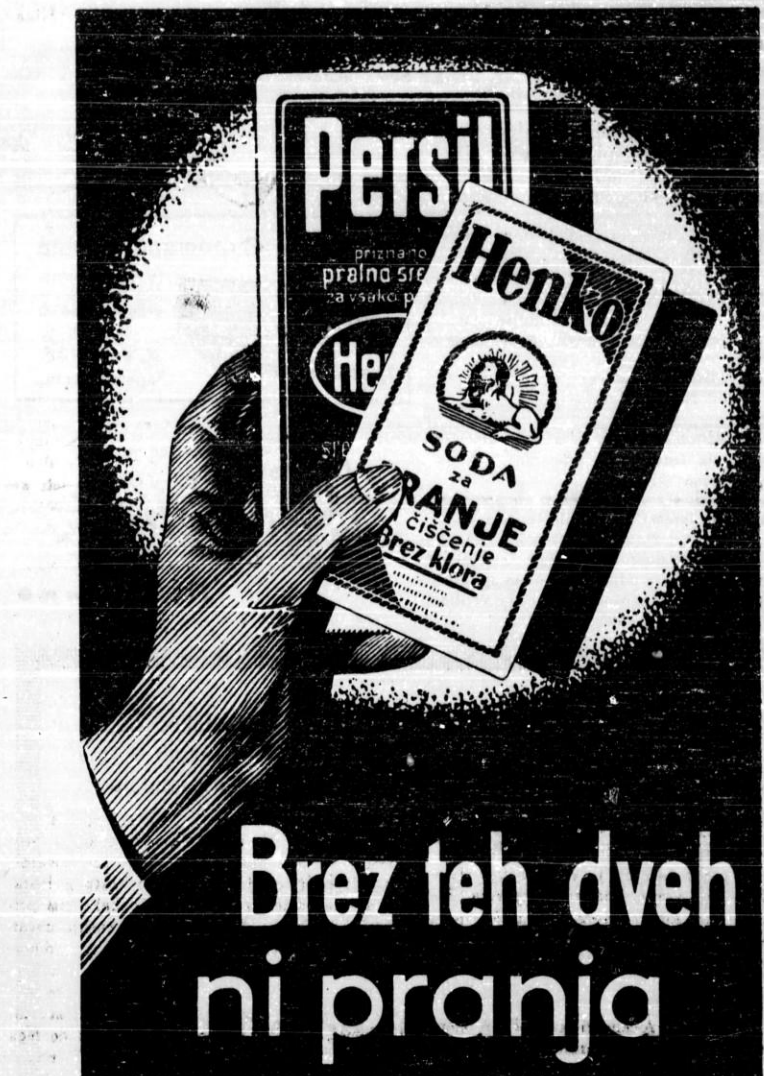
LJUBNO

V nedeljo 21. maja je vsakoletni shod romarjev pri Mariji Udarjeni. Na predvečer slovesne litanije s kratkim nagovorom. Lepa prilika za sv. spoved, ker bo v pomoč še drug duhovnik. Zjutraj ob šestih bo prva služba božja — pridiga za romarje, skupno sv. obhajilo, darovanje domačih in tujih Marijinih častilcev in peta sv. maša z 2. blagoslovoma. Druga služba božja ob desetih s pridigo in darovanjem za cerkev. Prav enak spored je tudi na kvatno nedeljo — praznik sv. Trojice. Romarji, ki prihajajo tako radi v majniku k ljubenski Mariji, bodo imeli v soboto zvečer litanije in kratak nagovor — in priložnost za sv. spoved.

Ker so že izvršena nekatera izboljšanja v cerkvi in je v načrtu še dokač nujnih popravil, tako pri razsvetljavi, kakor v cerkveni notranjstveni in pri paramenti — pristrčno povabimo vse prijatelje ljubenske božje poti, da prihitite v obilnem številu. Saj to romanje tako lahko združijo še z Brezjami, da bi bilo kar škoda, če bi Marijo Udarjeno prezrli. Pristrčno torej dobrodošli pri milostljivi ljubenski Gospej!

KRIZE

Vodovodna zadruga v Sebenjah priredi 11. junija veliko tombolo s prav lepimi dobitki,

n. pr.: motorno kolo, kuhinjska uprava, moško in žensko kolo, zaboj sladkorja, 2 vreči moke itd. Ker je čisti dobiček namenjen za zgradbo vodovoda, zato se prosi vsa društva, da ta dan ne prirejajo svojih prireditev.

CERKLJE

„Po trnju do cvetja“ je naslov lepe igre, katero uprizore dekleta v nedeljo 14. maja ob 3. uri popoldne. Predstava je namenjena predvsem ženam in dekletom, ki se je naj v čim večjem številu udeležijo.

Občni zbor živinorejske zadruge za občino Cerklje se vrši v nedeljo 14. maja ob 3. uri popoldne v mali dvorani. Člani gotovo pridite! **Neljub karambol** se je pripetil v nedeljo nekemu kolesarju na cesti pred cerkvijo, ko je povozil Zarnikovega fantka iz Zg. Brnika, ki mu je po nesreči prišel pod kolo. Fantek ima zlomljeno eno nogo in je precej pobit po glavi.

MAVČIČE

Prosvetno društvo „Smonca“ v Mavčičah proslavi 21. maja 20. letnico ustanovitve po sledečem sporedu: Ob poli 8. uri zbiranje pred Jenkovim spomenikom na Podreči, ob 8. uri odhod v Mavčiče s sv. mašo na prostem in ljudskim petjem. Ob 9. uri nato prosvetni tabor.

Popoldne po litanijah telovadni nastop fantovskega odseka in dekliškega krožka, šaljiva pošta, prosta zabava. Igra godba s Svetja. Bratska društva in prijatelji prosvete vabljeni!

GORICE

Vigred se povrne... V ponedeljek smo pokopali Frančiško Sajovic, podomače Gabrovo mamo. V noči od soboto na nedeljo jo je smrt rešila bolniške postelje. Naj ji sveti večna luč!

Občni zbori: Pretekla nedelja je bila pri nas nedelja občnih zborov. Vršil se je I. redni občni zbor vodovodne zadruge, kateri je bil dobro obiskan. Le tako pridno naprej, da bo voda čimprej zajeta v cev in nadomestila sedanjim umazani potok.

Istočasno pa se je vršil tudi ustanovni občni zbor čebelarke podružnice. Prav je, da se tudi ta gospodarska panoga poživlji, saj paše je pri nas v gotovih časih dovolj.

Izlet na Dolenjsko. Naša mladinska kmečka zveza priredi na binkoštni ponedeljek poučno potovanje na Dolenjsko. Ob tej priliki si bomo ogledali Stično, Severjevo posestvo na Selu, gospodinjstvo šolo v Mali Loki, kmetijsko šolo na Grmu pri Novem mestu in še več znamenitih krajev. Kdor si želi omenjene kraje ogledati in komur je mar gospodarski napredek, naj se takoj prijavi pri Francu Bidovcu v Srednji vasi in to najkasneje do 18. maja. Ker je rok za prijavo zelo kratak, zato pohitite, da ne bo prepozno. Peljemo se z avtobusom. Pogoji zelo ugodni.

Kakor smo že poročali, se predvajata v nedeljo 14. maja v dvorani filma: „Mladinski dne-

vi v Ljubljani“ in pa „Lurd v svetosti čudežev“. Nihče naj ne pozabi tega datuma, kajti vsak bo odhajal iz dvorane v radostnem razpoloženju.

VELESOVO

Gasilska četa je praznik sv. Florijana pravnova na nedeljo po sv. Florijanu. Gasilci so se polnoštevilno udeležili v krogih ob 10. uri sv. maše. V nedeljo 21. maja pa proslavi naša četa 15. letnico obstoja čete, združeno z delnim župnim zletom župe Kranj. Ob 2. uri popoldne gre sprevod z godbo v Velesovsko cerkev k litanijam. Po cerkvenem opravilu bo mimohod gasilskih čet, odlikovanje članov in proste vaje članov, kot poskusni nastop za gasilski kongres, ki bo v avgustu t. l. v Ljubljani. Sledi prosta zabava z bogatim srečolovom. Vabite se tudi ta dan od blizu in daleč, mladi in stari v naš lep podgorski kraj, kamor vedno radi prihajate.

Na praznik Vnebohoda pa gremo v Senčur, kjer bo popoldne ob poli treh blagoslovitev prapora Kmečke zveze. Ker spada naša fara h KZ Senčur, vsi člani in članice ter prijatelji Kmečke zveze ta dan v Senčur.

SENČUR

Naša mladina Kmečke zveze ima polne roke dela. Praznik vnebohoda se bliža s hitrimi koraki. Takrat bo naša kmečka mladina pokazala svoj novi društveni prapor, da bo sprejel božji blagoslov! Vsa svečanost bo na praznik, dne 18. maja t. l. popoldne. Z njo bo obenem združen tabor Okrajne kmečke zveze. Zato se bodo zbrale na naši slovesnosti vse edince Kmečke zveze iz kranjskega okraja. To je njihova častna dolžnost. Povabljeni pa so tudi vsi prijatelji KZ in kmečkega stanu. To bo letošnja največja prireditel Kmečke zveze v kranjskem okraju. Ob dveh popoldne bo pred Prosvetnim domom v Senčurju sprejem botra, botrice, družic in visokih gostov iz Ljubljane. Nato bo manifestacijski sprevod v župno cerkev z godbo na čelu. Ob treh bo na cerkvenem trgu svečan blagoslov novega prapora, ki mu sledi pozdravi in mimohod. Končno bo vrtna veselica — združena s taborom OKZ. Ob osmih zvečer bo slovo in razhod. Pridite!

Gasilska četa na Kokrici
priredi drugo nedeljo, t. j. 21. V. 1939
VELIKO TOMBOLO
s krasnimi dobitki,
na kar opozarjamo vso javnost!

HOTEL „EVROPA“ KRANJ

Buffet Tridna ima na zalogi razna okrepčila: sendviči in šunkarice po din 2.—, cviček din 10, črnina 14, muškat - silvanec din 16.

A. Točaj.

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0'50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Odda se takoj enosobno stanovanje mirni strauki. Naslov v upravi lista.

Sprejem učenko, za šivanje iz bližnje okolice Kranja. Poizve se Kranj, Ljubljanska 1, dvorišče.

Sprejem v službo poštenega fanta v starosti 15 do 19 let. Naslov v upravi.

Vola za vožnjo v tretjem letu, prodam, isto tam se proda travnik za seno za letošnjo košnjo. Senično 11, Križe.

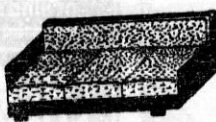
Prodajalco sprejem. Kranj Mestni trg 17.

Po ceni prodamo: dobro ohranjena 5 dvojna na ven in znotraj se odpirajoča okna 100x165 cm velika, 1 vrata enojna 90x190 cm velika.

in dvojna vratna krila 95x190 cm velika. Vidovdanska cesta št. 3, Kranj.

Stare platnene cunje kupimo. Tiskovno društvo Kranj.

Kupim manjše posestvo v okolici Kranja. Naslov v upravi.

Couch zofe, otomane, divane

in vse tapetniške izdelke izvršuje točno in solidno

V. TONEJC
tapetnik, Kranj

Vidovdanska c. 6

Sprejema hranilne vloge in tudi vloge na tekoči račun. Hranilne vloge se lahko vplačujejo tudi poton Poštne hranilnice in so vlagateljem te položnice na razpolago.

*

Hranilne vloge se obrestujejo po 4% in so vlagateljem vedno na razpolago. Vezane vloge s tri mesečno odpovedjo se obrestujejo po 5%.

HRANILNICA IN POSOJILNICA
V KRANJU R. Z. Z. N. Z. LJUDSKI DOM

Pozor!**Razstava pohištva!**

Predno se odločite za nakup pohištva, si oglejte mojo bogato zalogo!

Pohištvo

od preproste do najsodobnejše izdelave v nedosegljivi kvaliteti Vam nudi le poznana domača trdka

KOS ANTON - STROJNO MIZARSTVO - KRANJ - KLANC

Mojo izbrano zalogo pohištva si vsak čas lahko ogledate na Jezerski cesti št. 16., nasproti hotela „Kranjski dvor“ (g. Peterlin)

Naznanjam

da sem otvoril v TRŽIČU
v hiši kavarne Javornik

Splošno pečarstvo

Vsa v to stroko spadajoča dela bom izvršil točno, solidno ter vsakomur v največjo zadovoljnost. — Stalno bom imel na zalogi: vsakovrstne lončene peči, štedilnike, ploščice bele in barvane za oblaganje sten, kuhinj, kopalnic, mesnic itd. ter keramične ploščice za tlakovanje. Izvrševal bom hitro, dobro in solidno tudi vsa popravila. — Se priporoča splošno pečarstvo

GOLOB ANTON
TRŽIČ, Ljubljanska cesta števil 1.

Cene zmerni!

Tekstilna tovarna na Gorenjskem sprejme v službo:**Tkalskega podmojstra:**

večšega samostojnega vodstva ter upravljanja gotovega števila statev za bombažno pestro tkanino,

Predelavca aprefetja:

z večletno prakso, večšega posluje poslovanja apreture za bombažno blago,

Predelavca za kosmatilne stroje:

z večletno prakso ter znanjem posluje kosmatilnih strojev za bombažno tkanino.

Prednost imajo uslužbenci z daljšo prakso v tej stroki, mlajši ter izključno jugoslov. državljani. — Ponudbe na uredništvo „Gorenjca“ pod „Tekstilna“.

Vsi samo v trgovino

LOGAR & KALAN
KRANJ

Samo do 24. maja se prodaja vse manufakturno blago po engros cenah!

Prva in največja ugodnost na Gorenjskem.

Došlo 1000 najmodernejših kamgarnov za moške obleke od din 20.- do din 138.-.

Ia strešna opeka

samo 33 bobrovec ali 15 zarezanih opek na m². Žiebaki vseh vrst se dobe vedno pri edinem zastopniku GORNJERADGON-SKE tovarne

PAVEL BREN

mestni stavbenik
KRANJ, Jenkova ulica 5.

Fotografiranje na domu

brez poviška
cene izvrši

Foto-Jug, Kranj

VINO

pristno, po konkurenčni ceni, dobite pri Centralni vinarni v Ljubljani Frankopanska ul. 11.

Mimica Zagorska:

16

Marija Taborska

(Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)

(Dalje.)

Gospodinja je odprla kamro na stezaj. starešina je pregledal vse kote, pa ni nič našel.

„Nikjer je ni,“ je končno izjavil. „Nemara smo se res zmotili in nismo prišli v pravo hišo.“

„Seveda, le še po vasi stopite, nekje jo boste že našli,“ prigovarja hišni oče.

Starešina Pankrac iz Ljubne je to pritrdil, potem pa rekel:

„Z božjo in svojo pomočjo bomo morda našli nevesto za našega ženina, da ne bo vsak dan jedel neslanega soka. Ko jo najdemo, vas na svatovščino povabimo. Nihče na pobirke, vsi gremo v svate, prav vsi!“

„Le kam naj gremo, ko še sami ne veste, kje boste nevesto našli,“ so glasno ugibali domači.

„Kar k Vilibaldu stopite,“ je vabil starešina. „Svobodnjak je in župan, nam bo že kaj položil na mizo.“

„Prijaznemu vabilu se ne bomo umikali,“ je rekel gospodar. „Če pa hočete nevesto najti, poslušajte moj nasvet. Godec naj gode po vasi, dekleta so radovedna in tudi nevesta bo nemara pogledala skozi okno, pa jo boste imeli. Pa svečo prižgite, svečo, tako boste laže iskali.“

„Oj, dragi prijatelj, zahvalimo se ti za nasvet!“ se zahvaljujejo svatje. „Godec, ti stisni meh, jaz pa bom svečo prižgal!“

Odpravili so se naprej po vasi. Starešina je nosil svečo, godec pa stiskal meh in prepeval:

„Tam v Kani Galileji

je srečna obcet b'la.“

Vse hiše so obhodili, povsod se iskali nevesto in obenem vabili domačine v svate. Nazadnje so se napotili k Vilibald.

dovim. Tam so čakali balarji in svatje, vrata v hišo pa so bila zaprta.

„Kaj niste nič našli?“ so zavpili svatje.

„Nič,“ je odgovarjal Pankrac. „Vse hiše smo preiskali, z godbo in lučjo smo vas obhodili, pomislite: z lučjo ob svetlem soncu, našli pa nismo nič! V tej hiši mora biti skrita naša nevesta, samo tu še nismo bili. Kar notri pojdemo in jim pretaknimo vse kote, pa bomo že kaj našli.“

„Vrata so zaprta, saj ne boste mogli notri,“ so odgovorili svatje.

„Prosim bomo, pa nam jih bodo odprli. Sicer jih bomo pa kar iz tečajev vrgli!“

„He, kaj ste razbojniki, da mi boste vrata metali s tečajev?“ je v veži kričal Vilibald.

„Glejte, vendar se je nekdo oglašil. Po glasu poznam hišnega očeta!“ je rekel Pankrac. Razjahal je konja in z godcem sta stopila na prag, pa s kladivcem potrkala na vrata.

„Hoj, hišni oče, odprite nam vendar duri!“

„Komu naj odprem vrata?“ je vpil Vilibald. „Ne poznam vas. Nemara ste razbojniki, ki li mi radi blago pokradli!“

„Pošteni ljudje smo, hišni oče!“

„Nič ne verjamem. Danes se že vsak rokomavhar šteje za poštnjaka. Govoriti znate pa če lepo, nič ne rečem. Saj tudi ciganka sladko govori, da te z besedami zamoti, pri tem pa ne opaziš, kdaj ji kaj pod roko smukne.“

„Hišni oče, vse prestalo mas sodite! Odprite nam vendar vrata, ko nas boste spoznali, boste drugače govorili!“

„Nič ne odprem! Dobro vem kaj nameravate. Kakor hitro bi vam malo odgnil zapah, bi planili v vežo in nato gorje moji hiši. Dobro sem pretuhtal vašo misel, cigani!“

„Hišni oče, trudni smo, lačni in žejni, vendar ne boste tako neusmiljeni, da bi nas podili naprej!“ se vtiljujejo sedaj s prošnjo neugnani svatje.

„Če ste lačni, vam bomo že nekaj dali,“ je obljubil Vilibald in jim skozi okno vrgel cvrt bob.

„Dober bob,“ je rekel Pankrac, ki je ugriznil vanj.

„Toda enega boba je vendar premalo za vse...“

„Kaj, premalo? Koliko vas pa je?“ zvedavo vprašuje hišni oče.

„Precej nas je, hišni oče, zato nas nikjer niso hoteli sprejeti. Na vaših vratih pa vidimo celo grb, ta nam je porok, da kaže tukaj niso prazne in sodovi tudi ne bobne votlo.“

„Kar naprej pojdit! Le nič ne mislite, da me boste preliščili s svojim govorjenjem,“ se je Vilibald že napol vdajal.

„V imenu Boga troedinega, hišni oče, odprite nam vrata!“

Tedaj so se vrata nenadoma odprla. Na pragu je stal sam Vilibald. Starešina je hitro stopil v vežo in potegnil godca za seboj rekoč:

„Hišni oče, sprejeli ste nas in mi smo vam gostje. Zato imamo pravico, da vas nekaj prosimo.“

„Ne bom vam prošnje odbil,“ je prepričevalno obljubil hišni oče Vilibald.

„Torej čujte! Nevesto iščemo za tistega fanta tam. Vso vas smo že obrali, dekleta pa nismo našli, zato dobro vemo, da ste jo pri vas skrili.“

„Kogaaa? Nevesto?“

„Le nič se nevednega ne delajte. Pri vas ste jo skrili in izročiti nam jo morate.“

„Pri nas nimamo neveste. Motite se.“

„Obljubili ste, da nam prošnje ne boste odrekli in mi se zdaj sklicujemo na vašo obljubo.“

„Hm, beseda dela dolg,“ se je vdal Vilibald. „Res imam pri hiši nekaj žensk, morda je katera izmed teh nevesta.“

„No, pokažite jih,“ živahno silijo svatje.

„Tistile fant naj sem stopi, on bo vendar najbolje poznal nevesto.“

Tit je razjahal in stopil v vežo med starešino in godca.

„Hm, postaven fant, lep fant,“ je menil Vilibald. „Tale nevesta bo kar prava zanj.“